

Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani Vabariigi valitsuse vaheline tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlev

KOOSTÖÖLEPING

EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS, edaspidi „ühendus”

ja

KASAHSTANI VABARIIGI VALITSUS, edaspidi „Kasahstani valitsus”,

edaspidi vastavalt vajadusele „lepinguosaline” või „lepinguosalisel”,

PIDADES MEELES, et 1. juulil 1999. aastal jõustunud ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Kasahstani Vabariigi vahel sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingus on sätestatud, et tuumamaterjalidega kauplemine toimub vastavalt Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani valitsuse vahel sõlmitavale erilepingule,

ARVESTADES, et lepinguosalisel on sõlminud Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani Vabariigi vahelise tuumaohutust käsitleva koostöölepingu ning Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani Vabariigi vahelise juhitavat termotuumasünteesi käsitleva koostöölepingu, mis jõustus vastavalt 1. juunil 2003 ja 13. aprillil 2004,

ARVESTADES, et kõik ühenduse liikmesriigid ja Kasahstani Vabariik on tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (edaspidi „tõkestamisleping”) osalisel,

ARVESTADES, et ühendus, selle liikmesriigid ja Kasahstani Vabariik soovivad tagada, et tuumaenergiaalane uurimis- ja arendustegevus ning tuumaenergia rahumeelne kasutamine on kooskõlas tõkestamislepingu eesmärkidega,

ARVESTADES, et ühenduses kohaldatakse tuumaenergiaalaseid kaitsemeetmeid nii Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (edaspidi „Euratomy asutamisleping”) II jaotise 7. peatüki kui ka ühenduse, selle liikmesriikide ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (edaspidi „IAEA”) vahel sõlmitud kaitsemeetmete lepingute alusel ning et Kasahstani Vabariigis kohaldatakse tuumaenergiaalaseid kaitsemeetmeid kooskõlas Kasahstani Vabariigi ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vahel sõlmitud lepinguga kaitsemeetmete kohaldamiseks seoses tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga, mis jõustus 11. augustil 1995 (edaspidi „kaitsemeetmete kohaldamise leping”),

ARVESTADES, et ühendus, selle liikmesriigid ja Kasahstani valitsus kinnitavad veel kord, et toetavad IAEAd ja selle tugevdatud kaitsemeetmete süsteemi,

ARVESTADES, et lepinguosalisel hõlbustavad nii omavahelist kui ka ühenduse ja Kasahstani Vabariigi vastavatel territooriumidel tegutsevate volitatud isikute või ettevõtete vahelist tuumaenergiaalast kaubandust, lähtudes tootjate, tuumakütsetsükli tööstuse, elektrijaamade ja tarbijate vastastikustest huvidest,

ARVESTADES, et arvesse võetakse kohustusi, mida ühenduse liikmesriikide ja Kasahstani Vabariigi valitsused on endale tuumatarneriikide grupi raames võtnud,

ARVESTADES, et lepinguosaliste koostöö aluseid tsiviilotstarbelise tuumaenergia sektoris on asjakohane tugevdada raamlepinguga,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

*Artikkel 1***Mõisted**

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „tuumamaterjal” – lähtematerjal või lõhustuv erimaterjal Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri põhikirja XX artiklis määratletud tähenduses;

2. „ühendus” –

a) Euratomi asutamislepinguga loodud juriidiline isik, kes on käesoleva lepingu osaline, ning

b) territoorium, mille suhtes kohaldatakse Euratomi asutamislepingut;

3. „lepinguosaliste pädevad asutused” –

— ühenduse puhul Euroopa Komisjon;

— Kasahstani valitsuse puhul Kasahstani Vabariigi energietika ja maavarade ministeeriumi aatomienergia komisjon.

Muudatuste korral teatavad lepinguosalistes sellest teineteisele diplomaatiliste kanalite kaudu.

*Artikkel 2***Eesmärk**

Käesoleva lepingu eesmärk on näha ette lepinguosaliste vaheline koostööraamistik tuumaenergia rahuotstarbeliseks kasutamiseks, et tugevdada ühenduse ja Kasahstani Vabariigi vahelist üldist koostööd ühise kasu ja vastastikkuse põhimõtte alusel, ilma et see piiraks lepinguosaliste asjaomaseid pädevusi.

*Artikkel 3***Koostöö ulatus**

1. Lepinguosalistes võivad teha tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise nimel koostööd käesoleva lepingu artiklites 4–8 sätestatud viisidel järgmistes valdkondades:

a) tuumaohutus (artikkel 4);

b) juhitud tuumasüntees (artikkel 5);

c) tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise alane uurimis- ja arendustegevus muudes valdkondades kui need, mis on sätestatud käesoleva artikli lõike 1 punktides a ja b (artikkel 6);

d) kauplemine tuumamaterjalidega ning tuumakütusetsükliga seotud teenuste osutamine (artikkel 7);

e) muud käesoleva lepinguga seotud valdkonnad (artikkel 8).

2. Käesolevas artiklis osutatud lepinguosaliste vaheline koostöö võib toimuda ka ühenduse ja Kasahstani Vabariigi territooriumil tegutsevate volitatud isikute ja ettevõtete vahel.

*Artikkel 4***Tuumaohutus**

Tuumaohutusealast koostööd tehakse kooskõlas Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani Vabariigi vahelise tuumaohutust käsitleva koostöölepinguga, mis jõustus 1. juunil 2003.

*Artikkel 5***Juhitud tuumasüntees**

Juhitava tuumasünteesi alane koostöö toimub kooskõlas Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Kasahstani Vabariigi valitsuse vahelise juhitud termotuumasünteesi käsitleva koostöölepinguga, mis jõustus 13. aprillil 2004.

*Artikkel 6***Tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise alane uurimis- ja arendustegevus muudes valdkondades**

1. Koostöö hõlmab ka muid kui käesoleva lepingu artiklites 4 ja 5 sätestatud tuumaenergiaalase uurimis- ja arendustegevuse valdkondi, mis pakuvad lepinguosalistele vastastikust huvi ning milles lepinguosalistes on omavahel kokku leppinud, kuivõrd need tegevused on hõlmatud lepinguosaliste vastavate programmidega.

2. Koostöö võib hõlmata eelkõige järgmisi valdkondi:

a) tuumaenergia rakendused meditsiinis ja tööstuses, sealhulgas elektrienergia tootmine;

b) tuumaenergia mõju keskkonnale;

c) muud tuumaenergiaalased uurimis- ja arendustegevuse valdkonnad, milles lepinguosalisel on omavahel kokku leppinud, kuivõrd need tegevused on hõlmatud lepinguosalistel vastavate programmidega.

3. Koostööd tehakse eelkõige järgmisel viisil:

a) tehnilise teabe vahetus aruannete, visiitide, seminaride, tehnikaalaste nõupidamiste jne abil;

b) töötajate vahetus kummagi poole asjaomaste laboratooriumide ja/või asutuste vahel, sealhulgas väljaõppeks;

c) proovide, materjalide, vahendite ja seadmete vahetamine katsete tegemise eesmärgil;

d) tasakaalustatud osalemine ühisuuringutes ja -tegevuses.

4. Koostöö ulatus ja konkreetsete projektide tingimused sätestatakse vajalikus ulatuses rakenduskokkulepetes, milles lepinguosalistel pädevad asutused osalevad vastavalt ühenduse ja Kasahstani Vabariigi asjakohastele õigusnormidele.

Sellised rakenduskokkulepped võivad muu hulgas hõlmata finantssätteid, juhtimisülesannete määramist ning üksikasjalikke sätteid teabe levitamise ja intellektuaalomandi õiguste kohta.

5. Koostöö tulemusena tekkinud kulud kannab need tekitanud lepinguosaline, kui lepinguosalisel ei ole kokku leppinud teisiti.

Artikkel 7

Tuumamaterjaliga kauplemine ning asjaomaste teenuste osutamine

1. Lepinguosalistel vahel otse või kolmanda riigi kaudu veetava tuumamaterjali suhtes kohaldatakse käesolevat lepingut sellest hetkest alates, kui see jõuab ühenduse või Kasahstani Vabariigi jurisdiktsiooni alla kuuluvale territooriumile, tingimusega et tarniv lepinguosaline on vastuvõtvale lepinguosalisel sellest kirjalikult teatanud enne vedu või selle ajal lepinguosalistel pädevate asutuste halduskokkuleppes sätestatud korras.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tuumamaterjali suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid kuni

a) kooskõlas käesoleva artikli lõike 6 punktis b osutatud asjaomase lepingu tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete lõpetamise sätetega tehakse kindlaks, et tuumamaterjal ei ole enam kaitsemeetmete seisukohast tuumaenergiana kasutatav või ei see on taaskasutamiseks kõlbmatu;

b) tuumamaterjal on veetud ühenduse või Kasahstani Vabariigi jurisdiktsioonis olevalt territooriumilt välja kooskõlas käesoleva artikli lõike 6 punktiga e, või

c) lepinguosalisel lepidakse kirjalikult kokku, et käesolevat lepingut ei peaks tuumamaterjali suhtes enam kohaldama.

3. Koostöö raames korraldatakse tuumamaterjali vedu vastavalt ühenduse, Euroopa Liidu liikmesriikide ja Kasahstani Vabariigi tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevatele rahvusvahelistele kohustustele, mis on loetletud käesoleva artikli lõikes 6.

4. Lepinguosalistel omavahelisel tuumamaterjalidega kauplemisel ja vastavate teenuste osutamisel kasutatakse turuhindu.

5. Lepinguosalisel püüavad vältida konfliktiolukordi, mis nõuavad nendevahelises tuumamaterjalidega kauplemises äriala-seid kaitsemeetmeid. Kui vastastikusel tuumamaterjalidega kauplemises peaks sellest olenemata esinema probleeme, mis võiksid tõsiselt ohustada ühenduse ja Kasahstani Vabariigi tuumatööstuse, sealhulgas uraanikaevandamise elujõulisust, võivad lepinguosalisel taotleda konsultatsioonide pidamist, mis toimuvad sihtkomitee raames niipea kui võimalik. Sihtkomitee kokkukutsumise kord, konsultatsioonide kestus ja nendes osalejate tase määratakse kindlaks lepinguosalistel poolt.

Kui konsultatsioonide käigus ei ole neile probleemidele võimalik leida mõlemat poolt rahuldavat lahendust, võib konsultatsioone taotlenud lepinguosaline võtta probleemide lahendamiseks või probleemide mõju leevendamiseks asjakohaseid ärilisi kaitsemeetmeid kooskõlas ühenduse ja Kasahstani õigusaktide ning asjakohaste rahvusvahelise õiguse põhimõtetega.

Käesoleva artikli lõike 5 rakendamine ei piira Euratomi asutamislepingu ega sellel põhinevate teisete õigusaktide kohaldamist.

6. Tuumamaterjali veo suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:

a) tuumamaterjali kasutatakse rahuotstarbeliselt, mitte tuumalõhkeseadmete tootmiseks või selliste seadmete tootmiseks vajalikuks uurimis- või arendustegevuseks;

b) tuumamaterjali suhtes kohaldatakse:

— ühenduses Euratomi kaitsemeetmeid kooskõlas Euratomi asutamislepinguga ning IAEA kaitsemeetmeid kooskõlas järgmiste kaitsemeetmete lepingutega, kuivõrd need on asjakohased ning võttes arvesse nende võimalikku muutmist ja asendamist, kuni tagatakse tõkestamislepinguga nõutav reguleerimisala:

1) ühenduse tuumarelvavabade liikmesriikide, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 21. veebruaril 1977 (avaldamisviide INFCIRC/193);

2) Prantsusmaa, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 12. septembril 1981 (avaldamisviide INFCIRC/290);

3) Ühendkuningriigi, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 14. augustil 1978 (avaldamisviide INFCIRC/263);

lepinguid on aja jooksul täiendatud lisaprotokollidega, mis jõustusid 30. aprillil 2004 dokumendi INFCIRC/540 alusel (riigi (riikide) ja IAEA vahelist lepingut (vahelisi lepinguid) täiendav näidisprotokoll kaitsemeetmete kohaldamiseks);

— Kasahstani Vabariigis kaitsemeetmete lepingut, mis jõustus 11. augustil 1995 (avaldamisviide INFCIRC/504) ja mida on täiendatud IAEA ja Kasahstani Vabariigi vahelise tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga seotud kaitsemeetmete kohaldamise lepingule lisatud protokolliga, mis sõlmiti 6. veebruaril 2004 dokumendi INFCIRC/540 alusel (riigi (riikide) ja IAEA vahelist lepingut (vahelisi

lepinguid) täiendav näidisprotokoll kaitsemeetmete kohaldamiseks), kui see kehtib;

c) kui ühenduses või Kasahstani Vabariigis peatatakse või lõpetatakse mingil põhjusel mõne käesoleva artikli lõike 6 punktis b osutatud IAEAGA sõlmitud lepingu kohaldamine, sõlmib asjaomane lepinguosaline IAEAGA lepingu, millega tagatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud lõike 6 punkti b alapunktis 1 või 2 osutatud kaitsemeetmete lepingus, või kui see ei ole võimalik,

kohaldab ühendus, niivõrd kui see ühendust puudutab, Euratomi kaitsemeetmete süsteemil põhinevaid kaitsemeetmeid, mis tagavad samasuguse tõhususe ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud lõike 6 punkti b alapunktis 1 osutatud kaitsemeetmete lepingutes, või kui see ei ole võimalik,

lepidavad lepinguosalsed kokku menetluses selliste kaitsemeetmete kohaldamiseks, millega tagatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud lõike 6 punkti b alapunktis 1 või 2 osutatud kaitsemeetmete lepingutes;

d) füüsilise kaitse meetmeid kohaldatakse tasemetel, mis vastavad vähemalt IAEA dokumendis INFCIRC/254/Rev.6/1. osa (tuumamaterjali transpordi suunised) lisas C sätestatud kriteeriumidele, võttes arvesse selle võimalikku muutmist; lisaks sellele dokumendile viitavad ühenduse liikmesriigid, vajaduse korral Euroopa Komisjon ja Kasahstani Vabariik, füüsilise kaitse meetmete kohaldamisel soovitudele, mis on sätestatud IAEA parandatud dokumendis INFCIRC/225/Rev.4 (tuumamaterjali ja tuumarajatiste füüsiline kaitse), võttes arvesse selle võimalikku muutmist. Rahvusvahelise transpordi suhtes kohaldatakse rahvusvahelise tuumamaterjali füüsilise kaitsmise konventsiooni sätteid (IAEA dokument INFCIRC/274/Rev.1), võttes arvesse selle võimalikku muutmist ja vastuvõtmist lepinguosaliste ja ühenduse liikmesriikide poolt, ning IAEA radioaktiivsete ainete ohutu veo eeskirju (IAEA ohutusstandardite seeria n. ST-1, muudetud), võttes arvesse nende võimalikku muutmist ning ühenduse ja Kasahstani Vabariigi õigusaktidesse ülevõtmist;

e) käesoleva artikli reguleerimisalasse kuuluvate materjalide edasiviimine väljapoole ühenduse või Kasahstani Vabariigi jurisdiktsiooni on lubatud ainult tingimustel, mis on toodud tuumamaterjali transpordi suunistes, nagu on sätestatud IAEA dokumendis INFCIRC/254/Rev.6/1. osa, võttes arvesse selle võimalikku muutmist.

7. Ühenduse või Kasahstani Vabariigi territooriumil toimuva kaubanduse, tööstusliku tegevuse või tuumamaterjali veoga seotud haldussätteid ei kasutata kaubanduse piiramiseks ega tuumaenergia rahvusvahelise ja riigisisese rahuotstarbelise kasutusega seotud lepinguosaliste äriliste huvide takistamiseks.

Käesoleva lepingu sätteid ei kasutata tuumamaterjali vaba liikumise takistamiseks ühenduse territooriumil.

Käesoleva artikli lõike 7 rakendamine ei piira Euratomi asutamislepingu ega sellel põhinevate teisete õigusaktide kohaldamist.

8. Olenemata käesoleva lepingu võimalikust peatamisest või lõpetamisest mingil põhjusel, kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 6 jätkuvalt seni, kuni ühenduse või Kasahstani Vabariigi jurisdiktsioonis oleval territooriumil on nende sätete reguleerimisalasse kuuluvat tuumamaterjali või kuni tehakse käesoleva artikli lõike 2 kohane otsus.

Artikkel 8

Muud käesoleva lepinguga seotud valdkonnad

1. Lepinguosalised võivad oma vastavate pädevuste raames leppida tuumaenergia valdkonnas kokku muudes koostöötegevustes.

2. Ühenduse tegevused peavad olema hõlmatud asjaomaste tegevusprogrammidega ja vastama nende jaoks sätestatud tingimustele, näiteks tuumaohutuse, tuumamaterjali ohutu transpordi, kaitsemeetmete või tuumarajatiste ohutuse teatud aspektide edendamiseks tehtava tööstuskoostöö valdkonnas.

3. Käesoleva lepingu artikli 6 lõiget 4 kohaldatakse ka kõnealuse koostöö suhtes.

Artikkel 9

Kohaldatav õigus

Käesoleva lepingu alusel tehtav koostöö on kooskõlas ühenduses ja Kasahstani Vabariigis kohaldatavate õigusnormidega ning lepinguosaliste sõlmitud rahvusvaheliste kokkulepetega.

Artikkel 10

Intellektuaalomand

Käesoleva lepingu raames tehtava koostööga seotud teavet ja intellektuaalomandi õigusi, patente ja autoriõigusi kasutatakse ja levitatakse vastavalt käesoleva lepingu artiklites 4 ja 5 osutatud tuumaohutust ja juhitavat tuumasünteesi käsitlevate koostöölepingute lisadele.

Artikkel 11

Konsultatsioonid ja vahekohus

1. Lepinguosalised peavad partnerlus- ja koostöölepingu raames korrapäraselt nõu, et jälgida käesoleva lepingu alusel tehtavat koostööd, välja arvatud juhul, kui lepinguosalisel näevad ette konkreetsed nõupidamise mehhanismid.

2. Käesoleva lepingu kohaldamise või tõlgendamise seotud vaidlused võib lahendada kooskõlas partnerlus- ja koostöölepingu artikliga 88.

Artikkel 12

Kahepoolsed tuumaenergiaalase koostöö lepingud

1. Käesoleva lepingu sätted asendavad ühenduse üksikute liikmesriikide ja Kasahstani Vabariigi vahel sõlmitud kahepoolsete lepingute sätteid, mis käsitlevad käesolevas lepingus toodud õigusi ja kohustusi.

2. Ühenduse üksikute liikmesriikide ja Kasahstani Vabariigi vahel sõlmitud nimetatud kahepoolsetes lepingutes ette nähtud vastavate ühenduse liikmesriikide ja Kasahstani Vabariigi õigusi ja kohustusi, mida käesolevas lepingus ei käsitleta, rakendatakse jätkuvalt vastavate kahepoolsete lepingute alusel.

Artikkel 13

Jõustumine ja kehtivus

1. Käesolev leping jõustub kuupäeval, mille lepinguosalisel pärast asjakohaste menetluste lõpuleviimist diplomaatilisi noote vahetades selle jõustumise kuupäevaks märgivad, ning kehtib kümme aastat.

2. Käesolevat lepingut uuendatakse automaatselt viieaastaste ajavahemike kaupa, kui kumbki lepinguosaline ei nõua kirjalikult selle lõpetamist. Leping kaotab kehtivuse kuue kuu jooksul pärast lepinguosaliselt vastava teate saamist.

3. Kui üks lepinguosaline või mõni ühenduse liikmesriik rikub mõnda käesoleva lepingu olulist sätet, võib teine lepinguosaline käesoleva lepingu alusel tehtava koostöö täielikult või osaliselt peatada või lõpetada, teatades sellest kirjalikult ette. Enne kui lepinguosalisel võtavad nimetatud meetmeid, peavad nad üksteisega nõu, püüdes jõuda kokkuleppele võetavate parandusmeetmete ning ajavahemiku osas, mille jooksul need meetmed võetakse. Meetmeid võetakse üksnes juhul, kui kokkulepitud aja jooksul ei ole olnud võimalik võtta kokkulepitud meetmeid, või kui pärast lepinguosaliste määratud ajavahemiku möödumist ei suudetud kokkulepet saavutada.

Artikkel 14

Käesolevasse lepingusse võib lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel teha muudatusi, mis lisatakse lepingule protokollide kujul selle lahutamatu osana.

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris eesti, hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, slovaki, sloveeni, soome, tšehhi, taani, ungari ja kasahhi keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentset.

Brüssel, 5. detsember 2006

Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel

Andris PIEBALGS

Kasahstani Vabariigi valitsuse nimel

Bakhtykozha IZMUKHAMBETOV
